

Landslægeembedet

Landslægeembedets vejledning nr. 8/2023 om vaccination mod covid-19 og influenza

Til alle sundhedspersoner, som håndterer vaccination mod covid-19 og influenza

Udgivet den 3. oktober 2023

Indhold

Formålet med vejledningen	2
Baggrund for covid-19 vaccination efterår 2023	2
Formålet med vaccinationsprogrammet efterår 2023	2
Målgrupper for vaccination mod covid-19 og influenza	2
Hvem er omfattet af denne vejledning	4
Ledelsens ansvar	4
Sundhedspersonens ansvar	4
Tidspunkt for opstart af Covid-19 vaccinationsprogrammet	4
Om vaccination mod covid-19 og influenza	5
Covid-19 booster vaccine	5
Vaccination mod influenza	5
Bivirkninger	5
Journalføring	6
Tilrejsende og udrejsende borgere	6
Relevante kilder	6
Ikrafttræden	6

Formålet med vejledningen

Denne vejledning skal informere om og tydeliggøre, hvilke retningslinjer og krav, der stilles til booster-vaccination mod Covid-19 og vaccination mod influenza hos personer over 65 år samt personer, som tilhører risikogrupper for et særligt svært sygdomsforløb.

Baggrund for covid-19 vaccination efterår 2023

Sygdomsbyrden som følge af covid-19 er over det seneste år faldet betydeligt, og det har blandt andet resulteret i, at covid-19 ikke længere er kategoriseret som en alment farlig sygdom, men nu er kategoriseret som en smitsom sygdom på linje med f.eks. sæsoninfluenza. Det vurderes derfor ikke længere relevant at vaccinere alle aldersgrupper.

Det anses imidlertid for sandsynligt, at covid-19 fortsat vil cirkulere i samfundet, hvor der vil ske en opblussen i efterårs-/vintersæsonen 2023/2024, som det er set tidligere år. Det forventes, at covid-19 på sigt, ligesom influenza, vil følge en sæsonvariation med udbredt cirkulation af virus om efteråret og vinteren. Der kan dog fortsat forekomme mindre udbrud fordelt over året, ligesom det har været tilfældet hen over sommer og tidligt efterår i 2022.

Siden december 2021 har udviklingen i covid-19 pandemien været drevet af omikron-varianten, der løbende har udviklet sig til en række undervarianter og senest en kombination af omikron og tidligere varianter. De nye varianter synes at være mere smitsomme end de tidligere, men har ikke givet anledning til mere alvorlig sygdom. Dog udvikler og tilpasser virus sig fortsat, og nye varianter kan potentielt mutere, så effekten af tidligere immunitet mindskes, eller at varianten er forbundet med større smitsomhed eller øget sygelighed. Den høje immunitet i befolkningen gennem både smitte og vaccination betyder dog, at der umiddelbart ikke er risiko for dette.

Immuniteten fra vaccination og/eller infektion beskytter godt mod et alvorligt forløb, men aftager over tid. Der er derfor fortsat grundlag for at tilbyde booster-vaccination mod covid-19 til personer i øget risiko for et alvorligt forløb med covid-19 i lighed med vaccinationsprogrammet mod influenza.

Det forventes, at der også i år vil ske en omfattende smittespredning med influenza, hvorfor den samme målgruppe tilbydes begge vaccinationer samtidigt i et kombineret vaccinationsprogram.

Formålet med vaccinationsprogrammet efterår 2023

Det primære formål med vaccinationsprogrammet, hvor risikogrupper tilbydes booster-vaccination mod covid-19 og vaccination mod influenza, er at beskytte personer i risiko for at blive alvorligt syge, hvis de bliver smittet med covid-19 eller influenza. Der er således tale om et risikobaseret vaccinationsprogram. Det vurderes også, at vaccination giver en vis reduktion i smittespredningen af begge vira.

Målgrupper for vaccination mod covid-19 og influenza

Covid-19 og influenza er to luftvejsvira, der på flere måder ligner hinanden, også hvad angår risikogrupper for alvorlig sygdom. Begge infektioner er oftest årsag til milde forløb, men kan være

alvorlige og føre til indlæggelse samt død hos ældre og visse risikogrupper. Der vurderes ikke at være en afgørende forskel på de personer, der er i øget risiko for alvorligt forløb af covid-19 og for alvorlig influenza. Således er målgrupperne for vaccination mod de to sygdomme i vid grad overlappende.

Målgrupperne omfatter personer med følgende risikofaktorer, som fra 1. oktober 2023 kan blive vaccineret mod covid-19 og influenza:

- Personer, der er fyldt 65 år og derover. Man skal være fyldt 65 år senest 15. januar 2024.
- Øvrige målgruppe omfatter personer under 65 år i øget risiko for et alvorligt sygdomsforløb med covid-19 eller influenza, grundet følgende risikofaktorer:
 - Personer med kronisk lungesygdom eller påvirket respiration på grund af nedsat muskelkraft
 - Personer med hjerte- og karsygdom (undtaget velreguleret forhøjet blodtryk)
 - Diabetes 1 eller 2 (sukkersyge)
 - Personer med medfødt eller erhvervet immundefekt, inkl. organ- eller stamcelletransplantation¹
 - Personer med andre kroniske sygdomme, hvor tilstanden ifølge lægens vurdering medfører, at influenza eller covid-19 udgør en alvorlig sundhedsrisiko²
 - Personer med andre alvorlige sygdomme, hvor tilstanden ifølge lægens vurdering medfører, at covid-19 eller influenza udgør en alvorlig sundhedsrisiko
 - Personer i samme husstand som personer med medfødt eller erhvervet immundefekt eller børn i en tilstand, som ifølge lægens vurdering medfører, at covid-19 eller influenza udgør en alvorlig sundhedsrisiko³
 - Svær overvægt (BMI > 35)
 - Gravide i 2, eller 3. trimester⁴

Som udgangspunkt vil målgruppen skulle defineres af borgeren selv. Der laves ikke indkaldelser. Sundhedsvæsenet må på anmodning rådgive borgerne. Afgrænsningerne af målgrupperne skal tolkes liberalt.

I helt særlige situationer, kan lægen vurdere, ekstraordinært at vaccinere personer med særligt komprimeret immunforsvar f.eks. efter transplantation før den 1. oktober 2023.

¹ F.eks. personer med immunglobulindefekter, organ- eller stamcelletransplantation, kræft i behandling med kemoterapi eller personer i anden immundæmpende behandling.

² F.eks. personer med alvorlig reumatologisk sygdom, alvorlig neurologisk sygdom, korttarmssyndrom, svær psykisk sygdom, Downs syndrom eller svært misbrug.

³ For nærmere specificering af hvilke børn, der vurderes at være i særlig risiko for influenza og covid-19 henvises til Dansk Pædiatrisk Selskabs vejledninger.

⁴ Vaccination mod covid-19: Gravide, der ikke tidligere er vaccineret mod covid-19 eller som har øvrige risikofaktorer for et alvorligt forløb med covid-19, anbefales covid-19-vaccination fra 1. trimester.

Vaccination mod influenza: Gravide med øvrige risikofaktorer for et alvorligt forløb med influenza anbefales vaccination fra 1. trimester.

Hvem er omfattet af denne vejledning

Vejledningen er målrettet alle sundhedspersoner, som håndterer vaccination mod covid-19 og influenza samt sundhedspersoner, der informerer og rådgiver herom.

Ledelsens ansvar

Sundhedsledelsen har ansvar for, at vaccination mod covid-19 og influenza tilbydes alle borgere over 65 år samt øvrige målgruppe, og håndtering af dette lever op til love og regler på området.

Dette omfatter følgende:

- At, der er en læge, som har det overordnede ansvar for vaccinationen.
- At personalet, som vaccinerer, er oplært i at vaccinere mod covid-19 og influenza samt er bekendt med indholdet i denne vejledning og følger den.
- At der er udarbejdet retningslinjer for vaccinationsprogrammet, ansvarsforhold og rammedelegation.
- At der er udarbejdet de nødvendige konkrete instrukser vedrørende vaccination mod covid-19 og influenza, som er i overensstemmelse med denne vejledning.

Sundhedspersonens ansvar

Vaccination skal foretages af en læge, som i henhold til lægeloven for Grønland har tilladelse til selvstændigt virke som læge, eller af en anden person, som arbejder på lægens ansvar (delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed). Det skal altid være helt klart, hvem en vaccinator refererer til og kan rette henvendelse til i tvivlstilfælde om kontraindikationer og håndtering af akutte bivirkninger. I tvivlstilfælde kan den ansvarlige læge kontakte landslægen (tlf. 553561). Som udgangspunkt bør der være læge til stede på vaccinationsstederne, men den lægeligt ansvarlige kan fravige dette efter en konkret vurdering af de involverede medarbejderes kompetencer. Det er sundhedspersonen, som varetager vaccination mod covid-19, der har ansvar for, at den nødvendige information om vaccinationen samt potentielle bivirkninger forelægges for den, som skal vaccineres. Ligeledes har sundhedspersonen pligt til at følge denne vejledning samt læse produktresuméet for vaccinen for at kunne være opmærksomme på eventuelle bivirkninger.

Tidspunkt for opstart af Covid-19 vaccinationsprogrammet

Vaccinationsprogrammet mod covid-19 starter den 1. oktober 2023 samtidig med vaccinationsindsatsen mod influenza. Det forventes dermed, at personer i øget risiko for et alvorlig forløb vil være beskyttet mod alvorlig sygdom fra før den forventede sæsonbetingede smittebølge og frem til, at den forventeligt aftager igen i foråret 2024.

Med start den 1. oktober ensrettes vaccinationsprogrammerne mod hhv. covid-19- og influenza til ét kombineret sæsonvaccinationsprogram, som forventes at bidrage til at fastholde en høj tilslutning til begge vaccinationstilbud.

Om vaccination mod covid-19 og influenza

Vaccinerne har en god og velkendt sikkerhedsprofil. Covid-19 booster vaccine eller covid-19 original vaccine kan gives samtidig med influenza-vaccine. Begge vacciner gives intramuskulært i den store overarmsmuskel (musculus deltoideus) og gives i hver sin side. Hvis vaccinerne gives i samme side skal det være med nogle centimers afstand.

Covid-19 booster vaccine

Som tidligere i pandemien tilbydes variantopdaterede mRNA-vacciner, hvilket der er god erfaring med, og som yder effektiv beskyttelse mod alvorlig sygdom i de relevante målgrupper for vaccination. I den kommende efterårs-/vintersæson, er mRNA-vaccinerne monovalente og baseret på XBB subvarianten af omikron og benævnes Comirnaty Omicron XBB.1.5 fra Pfizer/BioNTech. Der gives en dosis på 0,3 ml. Vaccinen skal ikke fortyndes inden brug. Årets booster-vaccine fra Pfizer/BioNTech kan godt anvendes selv om borgeren tidligere er vaccineret med vacciner fra Moderna.

Alle, som tilhører målgrupperne tilbydes en vaccination uanset antallet af tidligere Covid-19 vaccinationer.

Kontraindikationer:

- Kendt, sikker allergi mod vaccinen (f.eks. allergisk straks-reaktion (anafylaktisk reaktion) i forbindelse med tidligere vaccination).
- Kendt allergi mod et af hjælpestofferne i vaccinen.

Udskyldelse af vaccination:

- Akut syg med feber over 38 grader. Man kan godt blive vaccineret, hvis personen blot har let temperaturstigning eller lette infektioner som f.eks. forkølelse.
- Syg med covid-19 eller mistanke om covid-19.
- Smittet med covid-19 inden for 1 måned før vaccination.
- Operation inden for 1 uge før eller efter vaccinationen.

Vaccination mod influenza

Inflenzavaccinerne indeholder antigener fra to forskellige stammer af influenza type A og to stammer af influenza type B. Vaccinerne er inaktiverede vacciner som indeholder proteiner fra overfladen af influenzavirus.

Kontraindikationer:

- Alvorlige bivirkninger ved tidligere vaccination med vaccinen.
- Alvorlig allergi overfor et eller flere af indholdsstofferne (f.eks. formaldehyd, neomycin, gentamicin eller æg).

Udskydelse af vaccination:

- Akut syg med feber over 38 grader. Man kan godt blive vaccineret, hvis personen blot har let temperaturstigning eller lette infektioner som f.eks. forkølelse.

Bivirkninger

De mest almindelige bivirkninger i forbindelse med vaccination mod covid-19 og influenza er kortvarende og milde som træthed, hovedpine, muskel- og ledsmerter, kulderystelser, let feber samt smerte/rødme/hævelse ved indstikssted. Risikoen for alvorlige bivirkninger er meget lille. Disse reaktioner opstår som regel inden for 48 timer efter vaccination. For øvrige rapporterede bivirkninger henvises til de godkendte produktresuméer for vaccinerne. I meget sjældne tilfælde er der rapporteret allergiske reaktioner, hjertehindebetændelse (perikarditis) eller hjertemuskelbetændelse (myokarditis) efter vaccination mod covid-19.

Journalføring

Sundhedspersoner har i medfør af lovgivningen pligt til at journalføre alle planlagte og udførte vaccinationer samt information herom. Alle vaccinationer registreres manuelt i COSMIC under "Vaccinationskort – øvrige" (skal suppleres). Generelle regler for journalføring er nærmere beskrevet i Landslægeembedets vejledning om dokumentation af sundhedsfaglige ydelser.

Tilrejsende og udrejsende borgere

Tilrejsende arbejdskraft med midlertidigt ophold i Grønland kan tilbydes vaccination efter samme regler som herboende. Herboende, som opholder sig i Danmark på det tidspunkt der udbydes vaccination på deres sædvanlige opholdssted her i landet, kan blive vaccineret vederlagsfrit i Danmark. Personer, som har bopæl inden for Rigsfællesskabet, er ikke omfattet af reglerne om, at opholdet skal være af en vis varighed

Relevante kilder

- [Vaccination mod covid-19 - Sundhedsstyrelsen](#)
- [Influenzavaccination - Sundhedsstyrelsen](#)
- [Influenzavaccination \(ssi.dk\)](#)

Ikrafttræden

Denne vejledning træder i kraft den 3. oktober 2023.

Landslægeembedet, den 3. oktober 2023

Henrik L. Hansen / Louise L. Faber